

*bölcs kényszerben hogy építik
szerencse, önzés, bűn s örök harc
fölé az ész és rend álmait.*

*Tíz év... S a szent hívta a császárt
és a Tanácsot. - Kész vagyok,
itt a művem! - s az új világra
kitárta a négy ablakot.
Boldogan hajolt ki a császár,
Vang-An-Si boldogan figyelt:
köröttük a birodalomnak
kétszázmillió szíve vert.*

*Csend volt, mint mindig, titok és csend,
de hatni kezdett a varázs,
megszólalt kétszázmillió szív
s a titokból lett vallomás:
- Öld meg! - zúgta egy hang. Utána
égig csapott a düh s a vád:
- Öld meg! - Kit? - kérdezte a császár.
- Vang-An-Sit, a pokol fiát!*

*- A bölcsök bölcsét? - A bolondot!
- A szentet? - Ördög szentje volt!
- Hallod? - nézett a bölcsre Sen-Tszung.
- Öld meg: mindenkit kirabolt!
Öld meg! - az átok mint a tenger
özönlött a császár felé.
- Őrültek! - kiáltott Vang-An-Si
és kilépett a nép elé.
- Őrültek! Elűztem a kalmárt!...
- A tied éppúgy becsapott!
- Bankpénz helyett... - De katonákkal
Hajtottad be a kamatot!
- Az úri tőke... - Spicliké lett!
- A papok... - Azért nincs eső!
- Munkahadsereg... - Mint a börtön!
- Jövőtök... - Ma kell, nem jövő!*

*És már megint égig csapott
a vihar, tombolt az új világ:
- Most remény sincs meggazdagodni!
Császár, öld meg a bestiát!
- Őrültek! - suttozta a császár
s becsukta a négy ablakot,
s elnémult kétszázmillió szív
s az önzés újra hallgatott.*

*Elnémult kétszázmillió szív,
csak kettő beszélt odabent.
- Hiába! - sóhajtott a császár.
- Nincs remény! - sóhajtott a szent.
- Úgy-e, mégis a régi rend jobb?! -
tapsolt a győzelmes Tanács.*

*És Vang-An-Si befalaztatta
a szent torony négy ablakát.*

Hamvas és Jézus is úgy gondolja, hogy Hiába, úgy,
hogy Nincsen remény?

Elhangzott 2006. május 26.-i Hamvas Kollégium előadásán.

BULÁNYI GYÖRGY OPTIMISTA, PESSZIMISTA VOLT-E JÉZUS?

Az utóbbi időben barátaim újra és újra pesszimistának mondanak engem, pedig én csak illúziómentesnek, tehát realistának, és amellet Jézus szemléletét képviselőnek gondolom magamat. Ezért gondoltam, hogy újra végiggondolom Jézus tanítását a címben megadott szempontból.

Jóhírt mondani jött közénk, s ezt a jóhírt hajlmosak vagyunk még örömhírnek is fordítani. Magam is megtettem, és végig a KIO-ban örömhírről beszélek. Negyven évvel ezelőtt ennyire átéltem Jézus optimizmusát. Pedig Jézus világosan beszél: csak jóhírt mond: *eu-aggeliont*, s az *eu* jót jelent. Beszélhetett volna *khara-aggelionról* is, s a *khara* örömet jelent. De nem tette. Miért fordítottam akkor úgy, ahogy tettem? Fialtam, mindössze ötven éves, és hittem, vagy csak reméltem abban, hogy lesz az életemnek még egy fordulója. Olyan, amilyen volt az '52 előtti első forduló, melynek végén hazám ügyésze a legsúlyosabb büntetést, a kötél általi halált javasolta a Tanácsnak ellenem, a fejemre. S tizenöt évvel később újra eufóriás lettem, s nem törődtem vele, hogy újra börtönbe kerülhetek, csak mondtam és írtam, hogy örömhír és örömhír. Jézus is eufóriás volt, amikor elment a Keresztelőhöz, és kiment 40 napra a pusztába vadállatok közt élni. S még inkább az volt, amikor tanítvány-gyűjtésbe fogott

Eufóriás volt, de nem eufóriát hirdetett: *Vegyétek magatokra igámat, és békességet, nyugalmat találtok magatoknak, mert az én igám...* Milyen? Milyen lehet egy iga? Hát amilyen egy iga, melyet a baromnak a nyakába raknak, hogy húzhassa szegény a maga terhét. Az *optimista* Jézus arra biztat bennünket, hogy igát vegyünk a nyakunkba, s ennek ellenébe fogunk békességre és nyugalomra jutni. Kérdezem újból, hogy milyen ez a jézusi iga. Válaszolok: *khrestos*. E görög szó szótári jelentése – ha dolgokról van szó: *használható, hasznos, üdvös, rendes, megfelelő, kellemes*; ha pedig személyekről, akkor tiszteltre méltó, nemes, jó őszinte, jóságos, szelíd. Hát az iga bizony dolog s nem személy, tehát ezek közül kell választanunk: használható, hasznos, üdvös, rendes, megfelelő,

kellemes. Válasszunk! Nem választom azt a jelentést, amely nincs a szótárban, csak a magyar szentírásfordításokban, melyekben rendre ezt találom: *Az én igám édes*. Ezt a szót, hogy *édes*, az evangélisták nem is adják ajkára Jézusnak. Annyira abszurd, hogy egy iga édes legyen. Csak a szerelmesek beszélnek a szerelem idején a szerelem édes igájáról. Később pedig a *Talpig nehéz hűségben* – lesz a megfelelő szó, de csak a nagyon tisztességeseknél, mert lassan-lassan alig találunk még a vallásosok közt is olyat, aki nem próbált két-három házasságot kötni, s nem felüknek halála után. (Nem a Bokorban!)

Tehát milyen volna a Jézus igája, melytől nyugalmat, békességet találunk a lelkünknek? Én amellet kötnék ki, hogy ez az iga *a hasznos, a jó* az ember számára. Mert bár olyan életem volt, hogy sokan irigyelnek érte, de senki sem akad, aki cserélne is velem, én csak azt mondom, hogy ha 18 éves fővel újra kezdhethém, minden bizonytalansággal ugyanarra mennék, amerre 70 esztendővel korábban elindultam. Mert az az iga, amelyet nyakamba raktam, jónak, használhatónak, élhetőnek bizonyult számomra. Tehát eufóriája és optimizmusa ellenére is *realista* volt Jézus, és a jóhírt éppen ezért – az ember számára bizony iganak mondta. S igit kell a nyakunkba venni, hogy megtaláljuk lelkünk békéjét és nyugalma. Ez a jó, ez a hasznos, mert ez az üdvösséget biztosító a számunkra.

S milyen volt ennek a jóhírnak a visszhangja a tanítványokban? Koruknak, fiatalságuknak s tévHITEIKNEK megfelelő. Bár Jézus sohasem mondta magát Messiásnak, Péter annak vallotta őt. S a Messiás kivétel nélkül minden zsidónak annyit jelentett, hogy a Messiás dicsőséges uralkodó lesz Izraelben. S az optimista és eufórikus, a fiatal Jézus meg elmondja nekik, hogy emberek kezébe kell kerülnie. Mire Péter tiltakozik: Távol legyen ez tőled, Uram! Jézus pedig lesátánozza őt azon a címen, hogy nem az Isten fejével gondolkodik, hanem az emberekével. Tehát az optimista és eufórikus Jézus az optimista és eufórikus indulása után hamarosan pesszimistává lesz, és bejelenti egyszer, kétszer, háromszor és akárhányszor, hogy pályájának a Golgota a közbeeső állomása... Egy retentő megcsúfolódás, melyben elhangzik majd a pesszimista szót: Atyám, miért hagytál el engem? A végállomás a feltámadás. De milyen? Titokban és lopva feltámadás, amely után már a mennybemenetel következik. Értsd: Jézus eltűnik a színről. Nincs tovább hely itt lent számára, mert ez a főpap és a prokurátor világa, s abban nincs hely Jézus-félék számára.

Olyat kell mondani, ami *épít, buzdít, vigasztal* – hallottuk egy nagyon buzgó Bokor-lelképásztortól. Kivétel nélkül minden templomban ilyet hallhatunk papjainktól. Ha keresztthordozásról beszélnek, a magunk életének a keresztjeiről beszélnek. Jézusnak nem a maga keresztalála volt a jóhíre. A Golgota csak következménye volt a jóhírnak. Én nem tudok másról beszélni, csak arról, hogy a kétezer esztendőn keresztül

a Jézusra hivatkozó egyház tette az ellenkezőjét annak, amit Jézus jóhírnak, iganak mondott, s aminek üzembiztos következménye a Golgota. S életemmel azt példázom, hogy ez a jóhír, iga és következménye – jó és hasznos az embernek.

Akkor is, ha ez a példa és дума nem minősül optimistának és lelképásztornak. De számomra csak az lehetséges, hogy minden alkalommal valami olyasmit mondjak, hogy nem-teljesítésben vagyunk. Hogy csak egyház van és nincs meg az az Ország, aminek jóhíret, igáját, keresztjét tanította Jézus. Nem tudom, tanították-e Néktek iskolában Kölcsey Ferencnek *Zrínyi második éneke* című verést. Valamennyit idéznék belőle:

*Hatalmas! Ó légy vezére, / vagy itt az óra, s
végveszélybe dűl! ...*

*De szánjad, ó sors, szenvedő hazámat / Te rendeltél
áldást neki: ...*

*S a vad csoport, mely rá dühödve támad, / Kiket
nevelt, ön-gyermeki.*

*Taposd el a fajt, rút szennyét nememnek; / S míg
hamvokon majd átok ül,*

*Ah tartsd meg őt, a hűv anyát, teremnek / Tán jobb
fiak, s védvén állják körül.*

*Törvényem él. Hazád őrcsillagzatja / Szülőtti bűnein
leszál?*

*Szelid sugárit többé nem nyugtatja / Az ősz apák
sírhalmjánál.*

*És más hon áll a négy folyam partjára, / Más szózat és
más keblű nép;*

*S szebb arcot ölt e föld kies határa, / Hogy kedvre
gyúl, ki bájkörébe lép.*

Írta ezt a magyar nemzet *Himnuszát* éneklő költő, s 15 év múltán, halála évében, 48 éves korában, szinte utolsó versében meg az fakad szívéből, aminek egy részét most felolvastam. Az Isten tolmácsa, görögül *előremondója*, prófétája, nem hazudhat. A hazugságot meghagyja a nagyuraknak, az ő szakmájuk ez. Nem telik bele száz esztendő, s elveszítjük hazánk területének háromnegyedét. S én ma amiatt sírok, hogy kipucoljuk száz éven belül magunktól nemcsak az elveszített háromnegyed részt, hanem a megmaradt egy negyedrészt is. És az én fájdalom istenektetsző fájdalom? Bizony az. Mikor legutóbb erről beszéltem egy rangosabb Bokor-közösség évnitő találkozásán, egyik testvéremnek az volt, talán melankónikus, válasza, hogy ismerjük a történelemből a népvándorlást, amely lecserélte Európa lakosságát. Ismerjük. S egy egyetemi rektor mondja el ugyanezen napokban, hogy olyan a magyar társadalom, mint a népvándorláskori római, melyet bűnei folytán lecseréltek a friss babár népek, amelyek még ismerték a Sors szavát a törvényről: *Hazád őrcsillagzatja szülőtti bűnein leszál.*

És Jézus is elmondta: Ha visszajön az Emberfia, vajon talál-e hitet a Földön? És ugyanezen az okon elsíratta saját nemzetét is: Jeruzsálem, Jeruzsálem, te megölsz a prófétákat, hányszor akartam egybegyűjteni néped,

ahogy a kotlós összegyűjti csirkéit, és nem akartad. S most pusztán hagyaték nektek házatok. Ez a csúnya, és pesszimista Jézus! Nem, csak realista volt. Meg is jövendölte, hogy népének kétezer évig nem lesz hazája?

MLECSENKOV ANGEL

MI SEM ADJUK FEL! FERENCZYNÉ PÖRNYESZI VERA

Barnát mindenki ismeri a Bokorban. Ajándék számunkra az az elmúlt húsz év, amelyet néhányan együtt tölthettünk vele istenkeresésben, Jézus felfedezésében. Nagy lemorzsolódások, átalakulások vezettek a mai közösségünkhöz. Amikor végiggondolom a történeteket, múltunkat és jelenünket, egyéni és közösségi életünket, a magvetőről szóló példabeszéd jut eszembe különböző formáiban (Mt 13,18-23; Mk 4,1-9; 14-20; Lk 8,5-15). Jézus olyan magot akart ültetni tanítványai szívébe, amely a terméshozás természetes folyamatához hasonlóan végül őket is magvetővé, Gazdává érleli. A jó, egészséges, bőséges termést hozó magból érdemes csak vetőmagnak valót nevelni. Egyaránt bizonyítani kell a tűrőképességet, a kiváló minőséget. A Bokor kisközösségei ilyen nevelőiskoláknak indultak, hogy termékeny talajjal formáljanak bennünket Isten kezében. Adott volt a mag és a Magvető. Nem nekünk kell megítélni, hogy az eltávozottak szíve melyik példabeszédbeli talajra emlékeztet, de nekünk kell újra és újra megítélni magunkat, hogy hoztunk-e termést és milyent?

Óvtuk, segítettük-e egymást a talajművelésben? Nem kötöttük-e meg a Magvető kezét, amikor számunkra szokatlant, ismeretlent mondott, hagyományoktól eltérő, vérlázítónak tűnő gondolatokkal akart felrázni? Végül, miért nem váltunk még magvetővé ennyi év alatt? Talán nem növesztettünk erős gyökeret a gyenge minőségű talajban? Talán aszály, árvíz, sáskajárás, jégeső, ellenséges kéz konkolyhintése tette tönkre a termésünket? Vagy minden baj bennünk van? Vajon süket fülekre vagy nyitott szívre talál-e bennünk Jézus biztatása a gyümölcsstermesre? Tesszük-e, amit már megértettünk? Hagyjuk-e felszívódni zsigereinkbe? Sajnáljuk vagy sajnáltatjuk magunkat, amiért különböző egyéni problémáink miatt képtelenek vagyunk közösségvezetésre, de még a természetes közösségünkben, a családjunkban, a munkahelyünkön, barátaink között sem éljük meg a valódi Isten-emberszeretetet? Hogyan tudnánk kifelé tágulni, hatni, ha a legalapvetőbb dolgainkban sem változunk meg ennyi év alatt? Ha a szűk környezetünk, férjünk, feleségünk, gyermekeink irányában sem vagyunk a nélkülözhetetlen „Só”, „Világosság”, „Béke”, „Vonzás”, „Szeretet”?

Csodálni való elméleteink vannak az ellenségszeretetről, erőszakmentességről, adakozásainkról, de meg tudunk-e bocsátani a közvetlen mellettünk élőknek, ha igazságérzetünket megsértették. Nagy dolgokról, Isten Országának ügyéről álmodozunk, de a valóságban még házastársunk vágyait sem vesszük észre, figyelmen kívül hagyjuk hozzátartozóink szeretetéttségét. Politikamentességet hangoztatunk, de közben nagyokat utálkozunk – szóval és tettel egyaránt – a más világnézetet vallókkal szemben, a minket bántókkal szemben. Jézus minden példabeszéde világos, örökérvényű igazságokat tartalmazott, ezért lehetne eligazító ma is, számunkra is. Mint, például, a földbe vetett, elhalt búzaszemről szóló.

Sohasem lesz az életünk terméshozó, bármennyi évet töltünk is el a Bokorban vagy más, hajlékonyabb szellemű közösségben, ha nem éljük át önmagunkban a búzaszem halálát, szeretetlenségeink, gyűlöleteink, önzéseink halálát, napról-napra, újra és újra kezdve. Ha saját életünket illetően leesne végre a tantusz, nemcsak felületes lelkesedéseink, rövidlejárátú lelkigyakorlatos elhatározásaink lennének, hanem engednének megérinteni magunkat a szívünk mélyén, akkor virágba borulnánk, majd termést hoznánk. Elhagynánk a régi embert, a régi bűnököt, a régi gondokat. Ez lenne a leghatékonyabb talajművelés a lelkünkben. Víz, meleg, napfény, trágya egyaránt kifejthetné hatását. Kell ennél több, jobb életcél a mai céltalan, Istentől elrugaszkodott, emberektől megundorodott, házastársaktól elidegenedett világban? Fedezzük már fel a jézusi közösség erejét! Azt a nagy kincset, hogy itt minden eszközt megtalálunk a saját lelki talajunk termékennyé tételéhez, a gyümölcsstermeshez, a magvetővé érlelődéshez. Csak keresni, látni, hallani, érteni kell: mit kíván ma tőlem, - nem a másiktól! – ebben és ebben a helyzetben, a belém vetett isteni Ige. Örömmel, hálatelten köszönöm meg Bokorunk azon közösségeit, amelyek fejlődnek, szaporodnak, példát adva vonzanak, bokrosodnak! Mi sem adjuk fel!

Ferenczyné Pörnyeszi Vera gondolatait közli Mleczenkov Angel

